

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Ferenczi Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Ferenczi Mónika (ügyvéd) által képviselt felperesnek a dr.... jogtanácsos által képviselt Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa [1088 Budapest, Reviczky u. 5., Hiv. sz.: ...] alperes ellen műsorszolgáltatási ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2010. évi április hó 29. napján kelt 20.K.34.394/2009/4. számú ítélete ellen a felperes által 5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a 2009. évi szeptember hó 2. napján kelt ... számú alperesi határozatot hatályon kívül helyezi.

Kötelezi az alperest arra, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30.000 (azaz harmincezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

A kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2009. május 10-én 8:05 perces kezdettel sugározta „Spongyabob, kockanadrág” rajzfilmsorozatnak a „Csigaveszettség” című epizódját (a továbbiakban: perbeli műsorszám), amit korhatárra tekintet nélkül megtekinthető I. kategóriába sorolt. A perbeli műsorszámban a konfliktus forrása az volt, hogy Spongyabob nem oltatta be Csiguszt veszettség ellen, ezért elterjed Bikinifénék

tengeri élőlény lakói között az a rémhír, hogy akit a veszett csiga megharap, az zombivá változik.

Az alperes a 2009. szeptember 2. napján kelt ... számú határozatában megállapította, hogy a felperes a perbeli műsorszám téves besorolásával megsértette a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) 5/B.§-ának (2) bekezdését és ezért a műsorszolgáltatót a sérelmezett magatartás megszüntetésére hívta fel. Indokolása szerint a perbeli műsorszám cselekményének alapkonfliktusát jelentő fertőző betegség (csigaveszettség) megjelenése és elterjedése következtében kialakult katasztrófhelyzet olyan téma, amely a kiskorú nézők számára nem érthető és fokozottan félelemkeltő. A pániksituáció audiovizuális ábrázolása a szorongást keltő ingerek és reakciók felnagyított és részletező bemutatása révén tovább fokozza a gyermekek által megélt emocionális feszültséget. A besorolás szempontjából négy aggályos jelenetet emelt ki mindösszesen 55 másodperc időtartamban. A 8:07:06-8:07:10-ig tartó jelenetben Csigusz a hegyes fogaival Tunyacsáp hátsójába mar: ez különösen azért félelemkeltő, mert Csigusz szeme véressé válik és elkezd körbe-körbe forogni, majd mérgesen vicsorog. Ezután a fogsorát kimereszti és dühödt csattogtatás kíséretében harap bele az áldozatába, aki fájdalmába remeg és üvölt. A 8:07:55 kezdetű jelenetben, ahol Patrik felsorolja a veszettség tüneteit és arra szólítja fel Spongyabobot, hogy Csiguszt a fertőzött háziállatát - akinek a harapása átváltoztat zombivá -, vigye orvoshoz „mielőtt megharap valakit, akiért tényleg kár lenne”: e megjegyzésben az értékrend ellentmondásossága okán (Tunyacsápért nem kár, az ő élete egyáltalán nem fontos) az emberi élet méltósága kérdőjeleződik meg. A 8:09:03-8:09:07 közötti jelenetben, ahol Csigusz egy járókelőt mar meg, az így kiált fel: „Zombi vagyok, megmart egy veszett csiga, elkaptam tőle a veszettséget.” E 4 másodperc időtartamú jelenet kapcsán azt rögzítette, hogy a zombi szerep, mint klasszikus horrorisztikus elem megjelenése a kisgyermekek számára érthetetlen és feszültség indukáló, amely már önmagában korhatáremelő tényező. Az epizód tartalma szerinti fenyegető alaphangulat domináns jellege és a narratíva bonyolultsága megköveteli az erőteljes érzelmi feszültség tolerálásának képességét és az értelmi fejlődés magasabb szintjét. Ezért az erőszakos karakterek és jelenetek halmozott előfordulása, valamint az erkölcsi üzenet problematikussága miatt a perbeli műsorszámot II. kategóriába kellett volna sorolni.

A felperes keresetében elsődlegesen az ügy érdemére kiható lényeges eljárási hibák miatt a határozat hatályon kívül helyezését, másodlagosan a jogsértés hiánya miatt az alperesi határozat megváltoztatását és a szankció mellőzését kérte. Hangsúlyozta, hogy a perbeli műsorszám időtartama 21 perc 29 másodperc volt, amelyből az alperes négy, mindösszesen 55 másodperc időtartamú jelenetet tekintett aggályosnak, azonban a vicces, humoros képek és párbeszédnek valós jelentésének átértelmezése minden alapot nélkülöző. A klasszifikáció alapelveit rögzítő 1494/2002. (X.17.) számú alperesi állásfoglalásra utalva - a kiemelt részeket, illetőleg az epizód összhatásának az elemzésével - állította, hogy az alperes tévesen értékelte félelemkeltőnek az egyes jeleneteket, mert azok tartalmi

és formai szempontból sem alkalmasak károsan befolyásolni a 0-12 éves korosztály fejlődését.

Az alperes ellenkérelmében a felperesi kereset elutasítását kérte. Az aggályos jeleneteket időrendben és szó szerint idézte, ezzel a tényállást feltárta és indokolta, hogy miért sérti a felperesi besorolás az Rttv. rendelkezéseit.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint az alperes az ügy érdemére is kiható olyan lényeges eljárási hibát nem vétett, ami miatt határozatát hatályon kívül kellene helyezni. Rögzítette, hogy a perbeli műsorszám megtekintése után messzemenőig osztotta az alperesi határozati megállapításokat. A kiemelt epizódek megfelelő módon kerültek értékelésre és mérlegelésre, mert a veszett Csigusz, és a zombivá válás lehetőségének ábrázolása, valamint a kilátástalan egyéb helyzetek miatt felfedezhető fokozott izgalom indokoltá teszi a perbeli műsorszám II. kategóriába való sorolást. Az alperesi döntésben az időpont feltüntetése mellett kiemelt képsorokhoz a tartalmi és formai elemeket érintően fűzött értékelés helytálló volt. Álláspontja szerint annak ellenére, hogy a kiemelt epizódek rövid időtartamúak voltak, a 12 éven aluli kiskorúakban komoly félelmet kelthetnek, és koruknál fogva nem biztos, hogy minden részt megértenek, felfogva azt, hogy a perbeli műsorszámban mindez csak fikció, nem pedig valóságos esemény. Az alperes döntését a legenyhébb szankció alkalmazása körében jogszerűnek ítélte.

A felperes fellebbezésében a kereseti kérelmének megfelelően az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását kérte. Az alperesi eljárásban elkövetett, az ügy érdemére is kiható lényeges eljárási hibákkal kapcsolatos jogi álláspontját megismételte. Állította, hogy a perbeli műsorszám besorolásával nem sértette meg az Rttv. 5/B.§-ának a rendelkezéseit, ezért az emiatti szankcionálása jogsértő. A felperes a közkezdelt régi rajzfilmekre utalással (Tom & Jerry és Frédi & Béni) kiemelte, hogy a gyermekeknek készült vicces rajzfilmek ábrázolási módja többnyire olyan mértékben eltúlzott, amely még a kiskorúak számára is lehetetlenné teszik a történetek valóságosként való kezelését. Ez a perbeli esetben is teljesült, hiszen a műsorszám szereplői nem emberek, hanem tengeri élőlények, ezért ábrázolásmódjuk nem valósághű. A történetre adott reakcióik nem realisztikusak, így ezek a tényezők is segítenek eltávolodni a rajzfilmben bemutatott dramaturgiai fordulatoktól; a kifogásolt epizódek képi megjelenítései komikusak. A perbeli műsorszám történetvezetését érintően kiemelte, hogy a végén feloldódik a vélt konfliktus helyzet azzal az egyértelmű utalással, hogy csigaveszettség ténylegesen nem létezik, Csigusztól nem kell tartani, ezért Spongyabob nem sodorta veszélybe a fenéklakók közösségét, így nincs reális veszélye a zombivá változásnak. A kifogásolt epizód elemek ritkasága, az összidőtartamhoz képest elenyésző terjedelme (55 másodperc) sem egyenként, sem összességében a félelemkeltésre nem volt alkalmas. Véleménye szerint a perbeli műsorszám a gyermekek számára több komoly tanulsággal szolgált. Egyrészt az oltás elmulasztásának veszélyességét tette érthetővé a veszettség biológiai tüneteinek részletes ismertetésével. Másrészt a háziállatokról, és minden élőlényről való gondoskodásra

való utalás segít a gyermekekben kialakítani a felelősségérzetet. E tényezők mindenképpen hatásosabbak és emlékezetesebb mondanivalóval szolgálnak a kiskorúak számára az alperes két kiemelt megállapításával szemben: hogy Patrik egyetlen rövid megjegyzése ténylegesen az emberi élet értékének a megkérdőjelezését sugallja, míg a zombivá válásra való verbális utalás horrorisztikus elemként értékelendő. Kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla vegye figyelembe, hogy a történet által közvetített pozitív üzenettartalom volt hangsúlyos és a sem az epizód egésze, sem a kifogásolt jelenetek a félelem kiváltására nem voltak alkalmasak.

Az alperes a fellebbezésre tett írásbeli ellenkérelmében - álláspontját fenntartva - az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A felperes fellebbezése alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253.§-ának (3) bekezdésében írtaknak megfelelően a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletét és azt a felperes fellebbezésében kifejtett érvek alapján megváltoztatta.

Az alperes 1494/2002. (X.17.) számú állásfoglalásában foglaltak szerint a I. kategóriába egyrészt olyan műsorszámok besorolása ajánlott, amelyek a 12 éven aluli gyermekek számára készültek, ezért számukra könnyen érthetőek, másrészt olyan műsorszámok, amelyek bár nem kifejezetten a gyermekeket célozzák meg, de nem tartalmaznak 12 éven aluliak számára ártalmas elemeket. Ebből következően a I. kategóriába sorolt műsorszám nem tartalmazhat olyan mértékben félelmet és támadó indulatot keltő jelenetet, amelyet a 12 év alatti gyermek még nem képes feldolgozni, továbbá nem közvetíthet olyan magatartásmintákat, amelyeken keresztül az erőszak kritika nélkül jelenik meg, és amelyet a gyermek nem képes fikcióként értelmezni. A műsorszám jeleneteinek értékelését a történet, az ábrázolásmód, az alaphangulat az alkalmazott filmes eszközök határozzák meg. A felperes ezen elvek mentén sorolta a perbeli műsorszámot I. kategóriába.

Az alperes általánosságban arra hivatkozott döntésében, hogy a félelemkeltő és erőszakos karakterek és jelenetek halmozott előfordulása, valamint az erkölcsi üzenet problematikussága volt az, ami a besorolási kategória megváltoztatását megalapozta. A határozatban a perbeli műsorszám teljes cselekményének az ismertetése elmaradt, az alperes mindösszesen csak 55 másodperc időtartamú 4 jelenetet emelt ki, erős érzelmi töltetű és túlzó magyarázatokat fűzve hozzájuk, ezzel igazolva a magasabb korhatári besorolást.

A másodfokú bíróság a perbeli műsorszám megtekintése után alperesnek ezeket a megállapításait nem tartotta elfogadhatónak. Az alperesi határozatnak a perbeli műsorszámból kiemelt, aggályosnak tartott jelenetei nem fedik le teljes egészében a rajzfilmsorozat perbeli epizódjának tartalmát. Önmagában a csak kiragadottan értékelt jeleneteknek a szöveges leírásából nem lehet megalapozott

következtetéseket levonni az egész műsorszám tényleges összhatására. A kifogásolt jeleneteknek a határozatban történt rögzítése formailag megfelelt a látottaknak, azonban ezeket a perbeli műsorszám egészének egységén belül szemlélve, ideértve azok csekély időtartamát, képi megjelenítését, az akusztikus elemeket, a történet valós mondanivalóját, egyértelműen megállapítható, hogy tényleges félelemkeltésre nem voltak alkalmasak. Emiatt az aggályos jelenetek leírása és az azokhoz fűzött alperesi magyarázat nem alapozhatta meg a perbeli műsorszám reális hatásának megítélését.

A perbeli műsorszám egyszerű, könnyen érthető. A kifogásolt jelenetek szövegszerű bemutatása erőszakra utalt ugyan, azonban a rajzfilm képi megjelenítése, valamint a történet mondanivalója nem ezt tükrözi, és az alperes által hangsúlyozott félelemkeltés sem volt tetten érhető. A perbeli műsorszám szereplőinek (tengeri élőlények) ábrázolása megakadályozza a velük való azonosulást, és segíti a fikciós jelleg hangsúlyozását. Az epizód könnyed párbeszédre épült és az alkotók a képi megjelenítésben - az alperes által kifogásolt módon - a feszültségkeltés filmbéli eszközeivel nem éltek. A felvetett konfliktusnak (Spongyabob háziállata Csigusz nincs beoltva veszetség ellen, ezért zombivá válhat) a vicces jellege dominált, a humoros és megnyugtató befejezés miatt a műsorszám pozitív üzenettartalmat hordozott, ezért az alperes szerinti erkölcsi problematika nem volt felfedezhető.

A perbeli műsorszám a gyermekek testi épségét ténylegesen fenyegető veszélyekre (a kötelező oltások elmulasztása miatti veszetség) figyelmeztet, valamint a felelősségérzet hangsúlyozásával annak kialakulását segíti (a háziállatokról felelősséggel kell gondoskodni), és ezt a gyermekek számára érthető módon közvetíti. A perbeli műsorszám történetvezetése a csigaveszetség miatti zombivá válás problematikával szemben inkább komikus, humoros és csak olyan mértékű konfliktust alkalmaz, amely szükséges az erkölcsi tanulság megértéséhez, a szereplők ábrázolása pedig mindenképpen segít eltávolodni a látottaktól. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az oltások szükségszerűségével a hétköznapi életben és saját élethelyzetükben is találkozhatnak a gyermekek. E releváns körülményeket az alperes és az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, ezért a tartalmi és formai elemeket, történet - feldolgozás módját és üzenetét tévesen értékelték, ezért helytelen az a következtetésük, hogy a perbeli műsorszám a gyermekek számára lelkiileg megterhelő és nehezen feldolgozható.

A fentebb kifejtettek folytán a másodfokú bíróság álláspontja szerint a perbeli műsorszám sem részleteiben, sem egészében a 12 év alatti nézőkben káros hatás kiváltására nem volt alkalmas; ezért a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és jogsértés hiányában az alperesi határozatot hatályon kívül helyezte. Az új eljárásra való kötelezést mint szükségtelent mellőzte.

A sikerrel fellebbező felperesnek az első- és másodfokú eljárásban felmerült perköltségét az alperes a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles megfizetni,

míg az alperes személyes illetékmentessége folytán a kereseti és a fellebbezési illetéket a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

, 2010. évi november hó 24. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, dr. Bacsa Andrea sk. előadó bíró,
dr. Vitál-Eigner Beáta bíró sk.

A kiadmány hitelül:
tisztviselő